

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

Кафедра міжнародних відносин і аудиту

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

_____ Пашкевич М.С.

«30» серпня 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Судово-економічна експертиза»**

Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітній рівень.....	бакалавр
Статус	за вибором
Загальний обсяг	4 кредити ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Термін викладання	13 чверть
Мова викладання	українська
.....	

Викладачі: Гресь Наталія Леонідівна

Робоча програма навчальної дисципліни «Судово-економічна експертиза» для бакалаврів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. міжнародних відносин і аудиту. – Д.: НТУ «ДП», 2022. – 10 с.

Розробник – Гресь Н.Л.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання;
- бажані базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти.

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії (протокол № 1 від 30.08.2022 р.).

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Судово-економічна експертиза» є вибірковою та формує індивідуальну траєкторію навчання студента. Зокрема, ця дисципліна поряд з іншими обов'язковими дисциплінами дозволяє поглибити такі результати навчання:

ПР04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.
ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.
ПР10. Розуміти теоретичні засади аудиту та вміти застосовувати його методи і процедури.
СР22 Проводити фінансові перевірки різними методиками та процедурами організації фінансового контролю залежно від цілей управління господарськими суб'єктами.
СР21 Виявляти та коректно поводитися з фактами фінансового шахрайства при проведенні аудиту.

Мета дисципліни – набуття теоретичних знань та практичних умінь щодо здійснення судово-бухгалтерської експертизи, а також рівня комунікації, автономності та відповідальності, необхідних для виконання навчальних та професійних завдань у суспільстві.

2. ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторн і заняття	самостійна робота	аудиторн і заняття	самостійна робота	аудиторн і заняття	самостійна робота
лекційні	56	20	36	-	-		
практичні	56	20	36	-	-		
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
контрольні заходи	8	8					
РАЗОМ	120	48	72	-	-		

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	56
ПР10-1	1 Економічний контроль у правоохоронній діяльності України	8
	Поняття економічного контролю, його сутність, об'єктивність та основні принципи	
	Роль правоохоронних органів під час здійснення економічного контролю	
	Державна фіскальна служба України як орган контролю	
	Функції, повноваження та обов'язки податкової міліції	
	Особливості проведення ревізії за вимогами правоохоронних	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	органів Відмінні риси судово-бухгалтерської експертизи, що відрізняють її від ревізії, яку проводять за ініціативою правоохоронних органів, і аудиту	
ПР010-2	2 Судово-бухгалтерська експертиза, її види та завдання Поняття про судові експертизи, та їх зв'язок з правоохоронною діяльністю Види судових експертиз, їх класифікація Сутність судово-бухгалтерської експертизи та її зв'язок з практикою бухгалтерського обліку Завдання судово-бухгалтерської експертизи та їх зміст Історичні аспекти розвитку судово-бухгалтерської експертизи	8
ПР010-3	3 Предмет і метод судово-бухгалтерської експертизи Предмет і об'єкти судово-бухгалтерської експертизи Методи, методичні прийоми і процедури судово-бухгалтерської експертизи	8
ПР010-4	4 Організація судово-бухгалтерської експертизи Загальна організація судово-бухгалтерської експертизи Процес судово-бухгалтерської експертизи та його стадії Порядок атестації судових експертів та основні кваліфікаційні вимоги до них Організація інформаційного забезпечення судово-бухгалтерської експертизи Планування проведення судово-бухгалтерської експертизи	8
ПР010-5	5 Організаційна стадія судово-бухгалтерської експертизи Порядок призначення судово-бухгалтерської експертизи Зміст та структура постанови (ухвали) про призначення судово-бухгалтерської експертизи Проведення судово-бухгалтерської експертизи на стадії попереднього розслідування Проведення судово-бухгалтерської експертизи в експертних установах Методика проведення бухгалтерської експертизи у суді Права, обов'язки і відповідальність судового експерта Права обвинуваченого в разі призначення та провадження судово-бухгалтерської експертизи	8
СР21-1	6 Методика дослідження судово-бухгалтерською експертизою основних фінансово-господарських операцій Експертне дослідження операцій із грошовими коштами в касі та на рахунках у банку Експертне дослідження операцій з основними засобами, малоцінними та швидкозношуваними предметами Експертне дослідження операцій з матеріальними запасами Експертне дослідження операцій, пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції Експертне дослідження операцій з розрахунків з персоналом Експертне дослідження операцій з цінними паперами	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Методика проведення судово-бухгалтерської експертизи фінансових результатів діяльності підприємства	
	Методика проведення судово-бухгалтерської експертизи правопорушень, пов'язаних з ухилянням від сплати податків	
	Особливості експертного дослідження товарних операцій у торгівлі	
СР22-1	7 Завершальна стадія судово-бухгалтерської експертизи	8
	Висновок експерта-бухгалтера, його структура та методика складання	
	Особливості складання висновку експертизи, що виконується під час судового розгляду, та повідомлення про неможливість дати висновок	
	Оцінка висновку експерта-бухгалтера слідчим	
	Виявлення та усунення обставин, що сприяють вчиненню правопорушень у провадженні судово-бухгалтерської експертизи	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	56
ПР10-1	Економічний контроль у правоохоронній діяльності України	8
ПР010-2	Судово-бухгалтерська експертиза, її види та завдання	8
ПР010-3	Предмет і метод судово-бухгалтерської експертизи	8
ПР010-4	Організація судово-бухгалтерської експертизи	8
ПР010-5	Організаційна стадія судово-бухгалтерської експертизи	8
ПР04-1, ПР06-1, СР21-1	Методика дослідження судово-бухгалтерською експертизою основних фінансово-господарських операцій	8
СР22-1	Завершальна стадія судово-бухгалтерської експертизи	8
	РАЗОМ	120

4. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

4.1. Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

4.2. Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій		визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять	комплексна контрольна робота (ККР)	виконання ККР під час заліку за бажанням студента
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

4.3. Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК**

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ концептуальні наукові та практичні знання ◆ критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання 	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: <ul style="list-style-type: none"> - спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей 	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або 	Відповідь характеризує уміння: <ul style="list-style-type: none"> - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провадити наукову діяльність 	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в	80-84

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
навчання	практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації ♦ збір, інтерпретація та застосування даних ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності 	95-100
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Автономність та відповідальність</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	Відмінне володіння компетенціями: <ul style="list-style-type: none"> - використання принципів та методів організації діяльності команди; - ефективний розподіл повноважень в структурі команди; - підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); - стресовитривалість; - саморегуляція; - трудова активність в екстремальних ситуаціях; - високий рівень особистого ставлення до справи; - володіння всіма видами навчальної діяльності; - належний рівень фундаментальних знань; - належний рівень сформованості загально-навчальних умінь і навичок 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Програми пакету Microsoft Office (Word, Excel, Power Point, Teams).

Дистанційна платформа Moodle.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.

3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
4. Кримінально-процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
5. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
7. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
9. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
10. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
11. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>.
12. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.
13. Деякі питання надання платних послуг науково-дослідними установами судових експертиз Міністерства юстиції: постанова Кабінету Міністрів України від 27.07.2011 р. № 804. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/804-2011-%D0%BF>.
14. Положення про Міністерство юстиції України: постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF>.
15. Інструкція про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах: Наказ Міністерства юстиції України від 12.12.2011 р. № 3505/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1431-11>.
16. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.
17. Волкова І.А. Судово-бухгалтерська експертиза. Київ: Центр навчальної літератури, 2009. 84 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/39-Sud_buh_Eksper-Volkova.pdf.
18. Мумінова-Савіна Г.Г. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2003. 202 с.
19. Основи судової експертизи : навчальний посібник для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта / авт.-уклад.: Л. М. Головченко, А. І. Лозовий, Е. Б. Сімакова-Єфремян та ін. Харків: Право, 2016. 928 с. URL: <https://cul.com.ua/preview/ose.pdf>.
20. Пентюк І.К., Михальчишина Л.Г., Сидорук В.М., Гуцаленко Л.В. Судово-бухгалтерська експертиза. Київ. Центр навчальної літератури, 2017. 352 с.
21. Рудницький В.С., Бруханський Р.Ф., Хомин П.Я. Судово-бухгалтерська експертиза економічних правопорушень (опорний конспект): навч. посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2004. 304 с.
22. Технологія призначення судових експертиз : практ. порадник / М-во внутр. справ України, Експертна служба, Харківський наук.-дослід. експерт.-криміналіст. центр ; [авт.-уклад. : С.І. Перлін, С.О. Шевцов, О.В. Кокорін]. Харків., 2018. – 103 с.
23. Гресь Н.Л., Недоступ К.К. Організаційно-процесуальні основи судово-економічної експертизи: навч. пос. Дніпро : НТУ «ДП», 2020. 155 с.